

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/159/2023
Identifikačné číslo spisu:	7515218800
Dátum vydania rozhodnutia:	27.11.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Terézia Mecelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7515218800.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ O. B., narodenej XX. B.G. XXXX, A. XXX, 2/ T.. K. B., narodeného XX. Q. XXXX, Č., U., U. zastúpených advokátom JUDr. Vladimírom Zeleňákom, Košice, Letná 47, proti žalovanému B. E., narodenému XX. M. XXXX, Č., U. XXX, zastúpenému advokátom JUDr. Richardom Kovalčíkom, Košice - mestská časť Kavečany, Rázusova 1, o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva po poručiiteľke, vedenom na Mestskom súde Košice pod sp. zn. K3-14C/1079/2015, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 28. februára 2023 sp. zn. 6Co/184/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovia 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalovanému spoločne a nerozdielne náhradu trov dovolacieho konania vo výške určenej súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Bývalý Okresný súd Košice - okolie (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 28. júla 2022 č. k. 14C/1079/2015-205 žalobu zamietol a žalovanému priznal voči žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Rozsudok právne zdôvodnil ust. § 123, § 124, § 126 ods. 1, § 132 ods. 1 a 2, § 133 ods. 2, § 136 ods. 1 a 2 a § 137 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“). Vecne dôvodil, že pôvodná žalobkyňa M. B.U. sa domáhala určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam dôvodiac, že na základe rozhodnutia Okresného súdu v Košiciach z 31. decembra 1925 nadobudla vlastnícke právo k nehnuteľnostiam zapísaným v PKV č. XXX k. ú. Č.Q. v podiele 64/768 k celku. Po vykonanom dokazovaní dospel súd prvej inštancie k záveru (napriek konštatovaniu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení), že žalobcovia ničím nepreukázali, že by došlo k nadobudnutiu spoluvlastníckeho podielu ich právnu predchodkyňou a uvedené nevyplyva ani z predložených listinných dôkazov. Pozemková kniha plnila až do 1. januára 1951 aj tzv. konštitučnú funkciu, a teda vznik vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam pôsobil až zápisom do pozemkovej knihy. Prijatím zákona č. 141/1950 Zb. Občianskeho zákonníka, účinného od 1. januára 1951 do 31. marca 1964 (ďalej len „Občiansky zákonník z roku 1950“) mali zápisy v pozemkovej knihe len evidenčný charakter. Sporné nehnuteľnosti

neboli zapísané v pozemkovej knihe vložke č. XXX, k. ú. Č., ako to vyplýva z predloženej zápisnice z 22. augusta 1957 a právna predchodkyňa žalobcov nenadobudla vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam a ich vlastníkmi boli pôvodne zapísaní vlastníci v pozemkovej knihe (aj právny predchodca žalovaného). Rozhodnutie o trovách konania súd prvej inštancie právne odôvodnil ustanovením § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a vecne plným úspechom žalovaného v konaní.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie žalobcov rozsudkom z 28. februára 2023 sp. zn. 6Co/184/2022 podľa § 387 ods. 1 CSP rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal voči žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou. Uviedol, že aj keď súd prvej inštancie nesprávne konštatoval chýbajúci naliehavý právny záujem žalobcov na určení, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiťke (pôvodnej žalobkyni), nemá tento nesprávny právny záver vplyv na vecnú správnosť rozhodnutia a na jeho záver, že žalobcovia v spore neunesli dôkazné bremeno. Odvolací súd teda konštatoval, že žalobcovia majú na požadovanom určení naliehavý právny záujem, avšak dôkazné bremeno, ktoré ich v tomto prípade zaťažovalo, v konaní neunesli a ničím nepreukázali, že vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam svedčí ich právnej predchodkyňi. Pôvodná žalobkyňa svoje vlastnícke právo odvodzovala od zápisu na PKV č. XXX, k. ú. Č.; súdu predložila príslušný výpis z pozemkovej knihy. Na PKV č. XXX bolo vlastníctvo pod radovým číslom XX/c zaznamenané v prospech mal. M.N. E. titulom dedenia zo 17. apríla 1936, č. d. XXXX podiel 64/768 a pod radovým číslom XX v prospech M.P. B. r. E. titulom zápisu z 1. septembra 1960 č. d. XXXX podiel 704/768. Sporné nehnuteľnosti boli evidované na PKV č. XXX, k. ú. Č. pod radovým číslom 7 ako spoločný pasienok (vl. č. XXX tejto knihy), pričom v súčasnosti sú nehnuteľnosti pôvodne evidované v PKV č. XXX evidované na LV č. XXXX, XXXX, XXXX (kde je ako spoluvlastník zapísaný žalovaný, titulom rozhodnutia z 3. júna 1996 č. j. 917/1996, PKV XXX a zápis ZRPS rozhodnutie č. 98/01053/Hu). Uvedené listy vlastníctva boli vytvorené na základe zápisu rozhodnutia č. 98/01053/Hu o schválení zjednodušeného registra právneho stavu (ZRPS). Rozhodnutie bolo vydané Okresným úradom Košice - okolie, odborom PPaLH dňa 21. decembra 1998. Zo zápisnice z 22. augusta 1957 č. d. XXXX/XX (zabezpečenej zo Štátneho archívu v Košiciach) vyplnilo, že právna predchodkyňa žalobcov na základe skutočnej držby žiadala o zápis svojho vlastníctva okrem iného k nehnuteľnostiam zapísaným v PKV č. XXX k. ú. Č. pod A1 rad. č. 4, 5, 9 parcela mpč. XXX, XXX a XXX/X. Predmetom uvedenej žiadosti neboli nehnuteľnosti zapísané v PKV č. XXX k. ú. Č. pod poradovým číslom 3, 6, 7, 10, t. j. parcely č. XXX a č. XXX, podiel na spoločnom pasienku zapísaných v PKV č. XXX a p. č. XXX/b/X, preto žalobkyňa nemohla nadobudnúť spoluvlastnícke podiely k týmto nehnuteľnostiam a ich vlastníkmi ostali pôvodní, v pozemkovej knihe zapísaní vlastníci, okrem iných aj právny predchodca - otec žalovaného B. E. pod K.. Vychádzajúc z právnej teórie, že prijatím Občianskeho zákonníka z roku 1950 mali zápisy v pozemkovej knihe len evidenčný charakter, bolo nevyhnutné vychádzať z nadobúdacieho titulu, a to zápisnice z 22. augusta 1957 č. d. XXXX/XX, ktorá neosvedčila vlastnícke právo právnej predchodkyne žalobcov k predmetu sporu, a to spoločným pasienkom evidovaným pod radovým číslom X na PKV č. XXX, k. ú. Č. (viď vl. č. XXX PKV), ktoré boli následne zapísané na LV č. XXXX, XXXX a XXXX pre k. ú. Č.. Pokiaľ išlo o listinu zo 17. apríla 1936 č. d. XXXX/XXXX, z ktorej žalobcovia odvodzovali vlastnícke právo ich právnej predchodkyne k sporným nehnuteľnostiam, súdu sa napriek opakovaným žiadosťiam (adresovaným Štátnemu archívu v Košiciach) nepodarilo túto listinu zabezpečiť a nebola zabezpečená ani zo strany žalobcov. Súdu bola opakovane doručená listina Berného úradu - Výkaz nedoplatkov, ktorá síce má číslo 02423, ale nejedná sa o súdne rozhodnutie o dedičstve pod č. d. XXXX/XX. K právne účinnému prevodu predmetných nehnuteľností mohlo dôjsť len zápisom rozhodnutia o dedičstve do pozemkovej knihy, zo strany žalobcov mal byť teda predložený uvedený titul nadobudnutia a ak uvádzajú, že sa jedná o rozhodnutie súdu z 31. decembra 1925, zrejme majú vedomosť o jeho existencii a ak ním disponujú, mali ho predložiť. Zákonom č. 81/1949 Sb.n. o úprave právnych pomerov pasienkového majetku bývalých urbárikov, komposesorátov a podobných právnych útvarov, prešlo vlastníctvo k majetku uvedenému v § 2 na jednotné roľnícke družstvá, zriadené podľa zákona č. 69/1949 Sb. (ďalej len jednotné družstvo), a to dňom vzniku jednotného družstva. Žalobcovia neuviedli žiadne bližšie skutočnosti, či ich právna predchodkyňa užívala sporné nehnuteľnosti, a pokiaľ uviedli, že

predmetné parcely pôvodne užívalo JRD v Č., nepreukázali a ani netvrdili, že ich právna predchodkyňa z titulu spoluvlastníctva sa stala členom družstva a nebolo ani tvrdené, že za nehnuteľný majetok, ktorý prechádza na jednotné družstvo, bola poskytnutá náhrada. Na preukázanie vlastníckeho práva nepostačuje iba PKV č. XXX, k. ú. Č., nakoľko v dôsledku vývoja a zmeny spoločenského zriadenia sa upravovali vzťahy k spoločným pasienkom. Žalobcovia netvrdili a ani nepreukázali, že by ich právna predchodkyňa uplatnila nárok na vydanie spornej nehnuteľnosti v zmysle zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku. Právna predchodkyňa žalobcov mohla svoj nárok rovnako uplatniť v správnom konaní podľa zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách, v ktorom bolo Okresným úradom Košice - okolie, odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva vydané rozhodnutie č. 98/01053/Hu z 21. decembra 1998. Právna predchodkyňa žalobcov bola vo vzťahu k príslušným orgánom absolútne nečinná, nevyužila žiadne zákonné prostriedky na uplatnenie (resp. navrátenie) jej vlastníckeho práva. Rovnako nebolo žiadnym spôsobom odôvodnené, na základe čoho si uplatňuje nárok na určenie vlastníckeho práva práve na spoluvlastnícky podiel žalovaného. Ako nedôvodnú vyhodnotil odvolací súd námietku, že súd neskúmal nezákonnosť zápisu vlastníckeho práva žalovaného k sporným nehnuteľnostiam, nakoľko predmetom sporu nie je určenie vlastníckeho práva žalovaného. Za neehospodárne považoval odvolací súd vykonanie dokazovania výsluchom svedkov a vyžiadaním navrhovaných listín, nakoľko správnosť a zákonnosť správneho konania mala právna predchodkyňa žalobcov napadnúť podľa predpisov o správnom konaní. Rozhodnutie o trovách konania odvolací súd právne odôvodnil ustanovením § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP a vecne plným úspechom žalovaného v odvolacom konaní.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/ a 2/ (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie. Dovolanie odôvodnili ustanovením § 420 písm. f) CSP (nesprávnym procesným postupom súdu znemožňujúcim strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) a § 421 ods. 1 písm. b) CSP (nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom v otázke, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená). Žiadali, aby dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Obsiahlo rekapitulovali celý doterajší priebeh konania, poukazovali na priebeh pojednávania pred súdom prvej inštancie, na dôkazy, ktoré navrhovali vykonať (výsluch svedkov, vyžiadanie listín od Pozemkového spoločenstva Č., vyžiadanie identifikácie parciel z katastra nehnuteľností) a na dôkazy, ktoré v konaní predložili. Súd prvej inštancie zamietol návrh na vykonanie nimi navrhovaných dôkazov (odsek 14. rozsudku), neodôvodnil však, prečo neaplikoval ustanovenie § 132 ods. 1 a 3 CSP. Súd mal zabezpečiť a vykonať dôkazy navrhnuté žalobcami. Ohľadne nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zapísaným v PKV č. XXX, k. ú. Č., v prospech pôvodnej žalobkyne, žalobcovia preukázali, že podiel 64/768 nadobudla pôvodná žalobkyňa na základe rozhodnutia súdu ešte pred 1. januárom 1951 a druhú časť podielu vo výške 704/768 nadobudla po 1. januári 1951 na podklade zápisnice spísanej na MNV v Č. dňa 24. augusta 1957; v obidvoch prípadoch súd povolil vklad uznesením. Súd sa nedostatočne vysporiadal s predbežnou otázkou, že vlastnícke právo žalovaného (resp. jeho otca) bolo jasne spochybnené. Žalobcovia v konaní preukázali, že žalovaný sa nestal na základe vložky č. XXX, k. ú. Č.Q., právnym nástupcom pôvodnej vlastníčky M. B., rod. E., ktorá v čase vydania rozhodnutia Pozemkového úradu Košice - okolie č. 917/96 bola jedinou oprávnenou osobou (ako pôvodná vlastníčka nehnuteľností zapísaných vo vl. č. XXX, k. ú. Č.), nakoľko v čase schválenia dohody o vydaní nehnuteľností bola nažive a právo na vrátenie pozemkov si riadne uplatnila. Žalovaný sa mohol stať vlastníkom sporných nehnuteľností iba na základe určovacej žaloby, ktorú nikdy nepodal. Aj napriek tomu odvolací súd dospel k nesprávnemu právnemu názoru, že pôvodnej žalobkyni vlastníctvo nesvedčí ani čiastočne. Na základe vykonaného dokazovania však vlastníctvo, ani čiastočne, nesvedčí žalovanému, preto súd rozhodol nesprávne. Poukázali na rozsudok Okresného súdu Košice - okolie sp. zn. 7C/512/88 predložený v konaní, podľa ktorého vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam patrilo právnej predchodkyni žalobcov. Žalobcovia namietali záver odvolacieho súdu o dostatočnom dokazovaní vykonanom súdom prvej inštancie a tiež jeho konštatovanie o neunesení dôkazného bremena žalobcami. Súdu predložili relevantné dôkazy na preukázanie nadobudnutia vlastníckeho práva pôvodnej žalobkyne (výpis z PKV č. XXX, k. ú. Č.Q., rozsudok Okresného súdu Košice - okolie sp. zn.

7C/512/88, zoznam vlastníkov a oprávnených osôb vypracovaný Pozemkovým spoločenstvom pre účely vydania nehnuteľností). Aj keď odvolací súd konštatoval, že dôkazy nesvedčia o vlastníctve pôvodnej žalobkyne, už vôbec nesvedčia žalovanému. Odvolací súd nedostatočne zistil skutkový a právny stav veci pre absenciu vykonania dôkazov navrhnutých žalobcami (výsluchom svedkov, textovou a grafickou identifikáciou, pravidlami priznania vlastníckeho práva oprávneným osobám v podmienkach Pozemkového spoločenstva N. Č.). Neobstojí záver odvolacieho súdu, že predmetom žiadosti (podľa zápisnice z 22. augusta 1957 č. d. XXXX/XX) neboli parcely č. XXX a č. XXX, podiel na spoločnom pasienku zapísaných v PKV č. XXX a p. č. XXX/b/X, pretože v spise sa nachádzajú nadobúdacie tituly, a to zápisnica z 24. augusta 1957 a uznesenie Okresného súdu Košice z 29. septembra 1961 č. k. 21 Čd 2358/1960. Podiel vo výške 64/768 nadobudla pôvodná žalobkyňa dedením a súd, i napriek tomu, že relevantný dôkaz nezabezpečil, žalobu zamietol. Nakoľko oba podiely nadobudla pôvodná žalobkyňa potvrdením nadobúdacích titulov súdnym rozhodnutím, súd nebol oprávnený spochybniť tieto rozhodnutia a vysloviť záver o neunesení dôkazného bremena žalobcami, pretože žalovaný nepreukázal opak. Odvolací súd sa s predloženými dôkazmi nijako nevysporiadal, dokazovanie o nich nevykonával ani ich nevykonanie neodôvodnil. Namietali závery odvolacieho súdu ohľadne nepreukázania, či právna predchodkyňa žalobcov sa stala členkou družstva (odsek 51. rozsudku); uvedené okolnosti neboli predmetom dokazovania pred súdom prvej inštancie a pokiaľ odvolací súd chcel brať do úvahy absenciu takýchto dôkazov, mal vytýčiť pojednávanie a dokazovanie doplniť. Nie je tiež pravdivé tvrdenie, že žalobcovia nepreukázali ani netvrdili, že by si právna predchodkyňa uplatnila nárok na vydanie spornej nehnuteľnosti v zmysle zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku. Žalobkyňa 1/ na pojednávaní uviedla, že pôvodná žalobkyňa predložila výpis z PKV č. XXX, k. ú. Č., ktorú osobne doručila výboru spoločenstva a zaplatila poplatok; reštitučný nárok voči V. I. Č. si neuplatňovali jednotliví vlastníci, ale v ich zastúpení výbor Pozemkového spoločenstva N.. Pôvodná žalobkyňa nebola zo strany zástupcov pozemkového spoločenstva informovaná o konaní vo veci vydania nehnuteľností ani o tom, že by nebola zapísaná do zoznamu oprávnených osôb. S poukázaním na zásadu nepremlčateľnosti vlastníckeho práva žalobcovia nesúhlasili s výkladom, že nečinnosť a nevedomosť sa nemôže vykladať na ťarchu žalovaného, i keď s uplynutím časového odstupu, naviac, keď z jeho strany došlo k porušeniu zákona. Súd mal skúmať nezákonnosť zápisu vlastníckeho práva v prospech žalovaného, neobstojí záver odvolacieho súdu, že predmetom sporu nebolo určenie vlastníckeho práva žalovaného.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu poukazoval na chýbajúce náležitosti, ako aj na nevymedzenie dovolacieho dôvodu a navrhol dovolanie odmietnuť ako neprípustné, resp. zamietnuť ako nedôvodné.

5. Žalobcovia 1/ a 2/ vo svojom vyjadrení zotrvali na dovolacom návrhu.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo vydané napadnuté rozhodnutie (§ 424 CSP), za splnenia tiež podmienok zastúpenia strany a spísania dovolaní v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Žalobcovia vyvodzovali prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP i z ust. § 421 ods. 1 CSP. Dovolací súd, vychádzajúci z konštrukcie dovolacieho konania v podmienkach aktuálnej právnej úpravy civilného sporového procesu a tiež z ostatného záveru veľkého senátu občianskoprávného kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o prípustnosti kumulácie dovolaní

dôvodov podľa § 420 a § 421 CSP (v tejto súvislosti porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. marca 2018 sp. zn. 1VCdo/1/2018), preto pristúpil ku skúmaniu existencie dovolacích dôvodov (a tiež dôvodov prípustnosti dovolania), uplatnených dovolaním v tejto veci, podľa chronológie priradenej im ustanoveniami zákona, ktorého sú súčasťou.

9. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie dovolateľov, že v konaní (pred nižšími súdmi) došlo k nou tvrdenej vade zmätočnosti.

12. Pojmovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) CSP je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu (skôr a dnes ešte v mimosporových konaniach stále účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu por. R 129/1999 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

13. Žalobcovia v podstate namietali [vychádzajúc z obsahu dovolania dovolací súd hľadal argumentáciu žalobcov vo vzťahu k ust. § 420 písm. f) CSP], že odvolací súd dostatočne neodôvodnil svoje rozhodnutie, súdy nevykonali všetky navrhnuté dôkazy a došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci.

14. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (príloha oznámenia FMZV ČSFR č. 209/1992 Zb., ďalej len „Dohovor“), je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia síce neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia.

15. To, ako nižšie súdy odôvodnili svoje rozhodnutia, je podrobne uvedené v odsekoch 1. a 2. tohto uznesenia. Rozhodnutia nižších súdov nie je možné považovať za arbitrárne (ani vo vzťahu k

nevykonaniu navrhnutého dokazovania, s čím sa dostatočne súdy vysporiadali).

16. Z odôvodnení rozhodnutí nižších súdov, chápaných v ich organickej jednote ako celok (I. ÚS 259/2018), je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu (výpoveď daná žalobkyni pre porušenie pracovnej disciplíny je platná). Odvolací súd a pred ním súd prvej inštancie odôvodnili svoje rozhodnutia podrobne, spôsobom zodpovedajúcim zákonu. S potrebnou presvedčivosťou vysvetlili tak všeobecné právne úvahy, ktoré mali na zreteli pri rozhodovaní, ako aj individuálne okolnosti preskúvaného prípadu, ktoré boli preukázané dokazovaním vykonaným súdom prvej inštancie.

17. Dovolací súd dopĺňa, že všeobecný súd navyše nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

18. Za procesnú vadu konania uvedenú v § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľov.

19. Ani prípadné nesprávne právne posúdenie veci nezakladá procesnú vadu zmatečnosti (R 24/2017).

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky dopĺňa, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP (1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017).

21. Námietky žalobcov po materiálnej stránke smerujú k spochybneniu procesu hodnotenia dôkazov v konaní a správnosti záverov, ku ktorým dospeli súdy.

22. Dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

23. Prípustnosť dovolania z ust. § 420 písm. f) CSP nevyplyva.

24. Žalobcovia ďalej vyvodzovali prípustnosť dovolania z ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

25. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine alebo iného predpisu považovaného za súčasť tzv. hmotného práva), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť pritom o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napádané dovolaním (ktoré by pri inom riešení otázky vyznelo inak). Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Pre posúdenie, či ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej, a pre posúdenie prípustnosti dovolania nie je pritom rozhodujúci subjektívny názor strany sporu/účastníka konania, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale významný je výlučne záver dovolacieho súdu rozhodujúceho o jej dovolaní.

26. Žalobcovia v danej veci namietali nesprávne právne posúdenie (§ 421 ods. 1 CSP) avšak bez bližšej špecifikácie a bez vymedzenia akejkolvek právnej otázky. Pokiaľ dovolatelia polemizovali s právnymi závermi odvolacieho súdu, spochybňovali správnosť jeho rozhodnutia, či kritizovali prístup odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu veci, uvedené námietky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 CSP.

27. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania v CSP (tu pozri napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/98/2017, 3Cdo/94/2018, 4Cdo/95/2017). Treba zdôrazniť, že úlohou dovolacieho súdu nie je vymedziť právnu otázku, relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, pretože zákonodarcu túto povinnosť (sformulovať právnu otázku a presvedčiť o jej významnosti) ukladá dovolateľovi.

28. Relevantný je v tomto smere aj záver ústavného súdu (II. ÚS 172/03), v zmysle ktorého ak by Najvyšší súd Slovenskej republiky bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípade zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane.

29. Absencia precízne formulovanej právnej otázky vychádzajúcej z konkrétne definovaného právneho posúdenia vo vzťahu ku konkrétnemu subjektu vystupujúcemu na strane dovolateľov vylučuje, aby sa dovolací súd mohol zaoberať prípustnosťou dovolania. Inými slovami, nejednoznačné, resp. abstraktné odôvodnenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP nemôže cez prizmu ustanovenia § 432 ods. 2 CSP obstať bez toho, aby bola znevýhodnená procesná protistrana (porov. 7Cdo/10/2024).

30. So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania nevyplyva ani z ust. § 421 ods. 1 CSP.

31. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalobcov podľa ustanovenia § 447 písm. c) a f) CSP (ako neprípustné a pre nevymedzenie dovolacích dôvodov v zmysle CSP) odmietol.

32. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 256 ods. 1 CSP per analogiam tak, že žalovanému ako procesnému súperovi žalobcov, ktorí zavinili

výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu, priznal nárok na ich plnú náhradu. O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

33. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.